

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 3Obdo/24/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1709203875
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslava Fúrová
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1709203875.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a JUDr. Gabriely Mederovej v spore žalobcu: Považský cukor a.s., so sídlom Cukrovarská 311/9, 914 01 Trenčianska Teplá, IČO: 35 716 266, zastúpený JUDr. Jánom Havlátom, advokátom, so sídlom kancelárie Rudnayovo námestie 1, 811 01 Bratislava, proti žalovanému: BIS Slovensko s.r.o., so sídlom Továrenská 1, 943 03 Štúrovo, IČO: 00 679 500, zastúpený JUDr. Dagmar Matuškovou, advokátkou, so sídlom Búdkova 12, 811 04 Bratislava, za účasti intervenienta na strane žalovaného: GSK Financial, a. s., so sídlom Lamačská cesta 3/A, 841 04 Bratislava, IČO: 35 709 332, zastúpený spol. SHM PARTNERS s. r. o., so sídlom Svätoplukova 28, 821 08 Bratislava, IČO: 47 235 616, o zaplatenie regresného nároku na náhradu škody vo výške 164 309,90 eur s príslušenstvom a o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. marca 2021, č. k. 4Cob/199/2019-1112, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie o d m i e t a .
- II. P r i z n á v a žalobcovi voči žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.
- III. Intervenientovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Pezinok (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 27. februára 2019, č. k. 26Cb/171/2009-925, uložil žalovanému v lehote do 3 dní o právoplatnosti rozsudku zaplatiť žalobcovi 164 309,90 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne zo sumy 164.309,90 eur od 7. júna 2009 do zaplatenia (výrok I.) a priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov súdneho konania, o ktorej výške bude rozhodnuté osobitným uznesením (výrok II.).

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobca bol povinný v zmysle rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 4. júna 2008, č. k. 8Cob/90/2007-388 splniť deklarované povinnosti a konštituovanú povinnosť nahradiť trovy konania, pričom následne došlo k uzavretiu dohody o judikovanej povinnosti a to Dohodou o nahradení škody z 20. októbra 2008, ktorú súd prvej inštancie posúdil ako dohodu o zrušení (časti) práva (§ 572 ods. 2 Občianskeho zákonníka), keď táto smerovala k zmene rozsahu povinnosti žalobcu (tam žalovaného - Považský cukor a.s.). Vzhľadom na posúdenie Dohody o nahradení škody ako dohody o zrušení (časti) práva, potom nedošlo k pretrhnutiu potenciálnej príčinnej súvislosti medzi protiprávnym porušením povinnosti žalobcom vo vzťahu k spoločnosti United Industries a.s. a poskytnutím peňažného plnenia žalobcom tejto spoločnosti. Súd prvej inštancie skonštatoval, že žalobca zaplatil spoločnosti United Industries a.s. sumu 164 309,90 eur (pôvodne 4.950.000,- Sk) ako následok porušenia jeho právnej povinnosti vrátiť vec v stave zodpovedajúcom dojednanému spôsobu užívania veci, keď nešlo o povinnosť žalobcu z nového právneho dôvodu - z titulu existencie Dohody o nahradení škody. Súd prvej inštancie pokračoval, že samotné plnenie žalobcom peňažnej sumy 164 309,90 eur (pôvodne 4.950.000,- Sk) spoločnosti United Industries a.s. nebolo sporné, naplniac tak jednu z alternatív svojej povinnosti podľa rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, ako aj plnenie náhrady trov konania, ktoré je navyše preukázané prevodným príkazmi a výpismi z účtu žalobcu.

Subjektívna zodpovednosť žalovaného je rovnako konštatovaná v rozsudku Krajského súdu v Trenčíne. Žalovaný sa zaviazal vykonať práce pre žalobcu, a to demontáž a následne montáž zariadenia - odstredivky. Žalovaný bol pri týchto prácach povinný vykonávať tieto nielen na svoje náklady a na svoje nebezpečenstvo v dojednanom čase (§ 537 ods. 1 Obchodného zákonníka), ale bol povinný konať tak, aby predchádzal možným škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí (§ 145 Občianskeho zákonníka). Medzi stranami sporu nebolo sporné použitie elektromotora ako hnacieho mechanizmu ručného kladkostroja, pričom uvedená skutočnosť bola označená ako príčina zlyhania kladkostroja (bližšie body 27. - 29. rozsudku súdu prvej inštancie). Súd prvej inštancie uzavrel, že boli preto splnené všetky podmienky na vznik regresného nároku žalobcu voči žalovanému za žalobcom zaplatenú náhradu škody vo výške 164 309,90 eur na účet spoločnosti United Industries a.s., zaplatenú na základe rozsudku Krajského súdu v Trenčíne. Súd prvej inštancie zdôraznil, že rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne bolo rozhodnuté tak, že žalobca má hmotnoprávnu povinnosť voči spoločnosti United Industries a.s. a súčasne bolo spoločnosti United Industries a.s. priznané právo na náhradu trov súdneho konania. Toto rozhodnutie je záväzné pre účastníkov a pre všetky orgány, a to priamo zo zákona v časti výroku rozhodnutia (§ 159 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), t. j. v časti existencie povinnosti opraviť vec alternatívne zaplatiť peňažnú sumu a to z dôvodu porušenia právnej povinnosti žalobcom.

3. K námietke premlčania vznesenej žalovaným ako aj intervenientom, súd prvej inštancie uviedol, že žalobcovi sa zmenšil majetok a teda mu vznikla škoda až zaplatením náhrady škody podľa rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, ktorá suma bola zaplatená poškodenému dňa 23. októbra 2008. Až 23. októbra 2008 mohol žalobca vyzvať žalovaného na zaplatenie regresného nároku a žalovaný bol povinný plniť bez zbytočného odkladu po tom, čo ho veriteľ o plnenie požiadal, teda po uplynutí troch dní, ktorú dobu mal súd prvej inštancie za dostatočnú, teda žalobcovi začala plynúť premlčacia doba 27. októbra 2008 a od tohto momentu začala plynúť 4-ročná premlčacia doba. Súčasne tiež začala plynúť subjektívna premlčacia doba, pričom žalobca sa dozvedel o výške, a kto je povinný na jej náhradu až dňom doručenia rozsudku Krajského súdu v Trenčíne. Keďže žalobca podal žalobu na zaplatenie regresného nároku 5. mája 2009, podal ju pred uplynutím premlčacej doby.

4. K ďalšej námietke žalovaného a intervenienta, kde títo namietali zostatkovú hodnotu odstredivky, pričom žalobca odhadol výpočtom zostatkovú hodnotu vo výške 1 700,- eur, súd prvej inštancie uviedol, že ide o regresný nárok a žalobca zaplatil spoločnosti United Industries a.s. sumu prevyšujúcu 164 309,90 eur, tzn. žalobca mal nárok na zaplatenie regresného nároku v plnej výške, keď výška jeho regresu je závislá na výške ním zaplatennej sumy. Pokiaľ chcel žalovaný alebo intervenient znížiť túto sumu z dôvodu, že prevyšuje skutočnú výšku, mali vykonať také prostriedky procesnej obrany, aby to dosiahli.

5. Pokiaľ ide o nevykonanie výsluchu svedkov (T., M., L.), tieto považoval súd prvej inštancie jednak za nadbytočné, ale predovšetkým PZ žalovaného na týchto netrvala.

6. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol v súlade s § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku tak, že čiastočne úspešnému, ale v prevažnej miere úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania, keď tento bol v spore proti žalovanému plne úspešný. Pri úspechu žalobcu vo výške 94,28 % je potom prislúchajúca náhrada trov súdneho konania vo výške 70,73 % $[(85,37 - 50) \times 2]$.

7. O odvolaní žalovaného (č. I. 951 - 957) a intervenienta na strane žalovaného (č. I. 939 - 942) rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), ktorý rozsudkom zo dňa 25. marca 2021, č. k. 4Cob/199/2019-1112 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a priznal žalobcovi proti žalovanému a intervenientovi na strane žalovaného právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

8. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku (bod 67. napadnutého rozsudku) poukázal na to, že súd prvej inštancie vo svojom pôvodnom rozsudku zo dňa 19. októbra 2017, č. k. 26Cb/171/2009-692 rozhodoval o nároku žalobcu voči žalovanému právne kvalifikovanom ako nárok na zaplatenie náhrady škody a z tohto právneho posúdenia vychádzal aj odvolací súd v zrušujúcom uznesení z 19. októbra 2017, č. k. 1Cob/315/2015-759. Po zrušení pôvodného rozhodnutia súdu prvej inštancie a vrátení veci na ďalšie konanie uznesením krajského súdu a zároveň po opätovnom prejednaní veci a doplnení zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie, však došlo zo strany konajúceho súdu k zmene

právnej kvalifikácie v konaní uplatňovaného nároku žalobcu, a to z nároku na náhradu škody na regresný nárok podľa ustanovenia § 440 Občianskeho zákonníka. V prípade regresného postihu podľa uvedeného ustanovenia zákon stanovuje odlišné predpoklady pre úspešné uplatnenie tohto nároku v porovnaní s nárokom na náhradu škody v zmysle ustanovení § 757 a § 373 Obchodného zákonníka. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie nebol povinný v ďalšom konaní skúmať a v rozhodnutí sa zaoberať splnením predpokladov pre vznik zodpovednosti žalovaného za škodu vzniknutú žalobcovi tak, ako uviedol odvolací súd v zrušujúcom uznesení (č. k. 759), ale správne postupoval, keď sa zamerlal na splnenie predpokladov postihu regresnej náhrady podľa ustanovenia § 440 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd uzavrel (bod 68. napadnutého rozsudku), že zo žiadneho ustanovenia Civilného sporového poriadku nevyplýva, že odvolací súd je viazaný názorom vysloveným v predchádzajúcom rozhodnutí, a preto po prehodnotení veci môže dospieť k inému záveru. Odvolací súd odkázal (bod 69. napadnutého rozsudku) na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. októbra 2011, sp. zn. 4Cdo/284/2010, podľa ktorého v zmysle ust. § 440 Občianskeho zákonníka, kto zodpovedá za škodu spôsobenú zavinením iného, má proti nemu postih.

9. Odvolací súd po tom čo vo všeobecnosti zhrnul predpoklady nároku na náhradu škody podľa § 440 Občianskeho zákonníka (bod 70. napadnutého rozsudku) uviedol, že prvým predpokladom (bod 71. napadnutého rozsudku) zodpovednosti za škodu je okrem existencie samotnej škody na strane poškodeného aj zodpovednosť konkrétnej osoby, pričom je rozhodné len to, či v tejto osobe ide o subjekt, ktorý za škodu voči poškodenému zodpovedá. Nie je preto rozhodné, či o jeho zodpovednosti bolo rozhodnuté súdom, alebo túto povinnosť plnil dobrovoľne. V prípade, že o jeho povinnosti (vrátane výšky) bolo rozhodnuté súdom, súd v konaní o regresnej náhrade z tohto rozhodnutia vychádza. Zodpovednosť žalobcu za škodu konštatoval Krajský súd v Trenčíne. Druhým predpokladom (bod 72. napadnutého rozsudku) regresnej náhrady je plnenie zo strany inak zodpovedného subjektu. Uplatnenie regresného nároku je limitované výškou jeho plnenia, pričom samotné plnenie žalobcom peňažnej sumy 164 309,90 eur (pôvodne 4.950.000,- Sk) spoločnosti United Industries a.s. nebolo sporné, naplniac tak jednu z alternatív svojej povinnosti podľa rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, ako aj nebolo sporné plnenie náhrady trov konania. Aplikácia ustanovenia § 440 Občianskeho zákonníka prichádza do úvahy len vtedy, ak je daná subjektívna zodpovednosť (zodpovednosť za zavinenie) priameho škodcu. Ide o tretí predpoklad pre vznik regresného nároku (body 73. - 76. napadnutého rozsudku). Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie ustálil, že žalovaný vadnou obsluhou zariadenia, zásahom do hnacieho mechanizmu kladkostroja, porušil svoju právnu povinnosť vykonať dielo jeho riadnym ukončením a vykonať dielo s odbornou starostlivosťou (§ 537 ods. 1 a § 554 ods. 1 Obchodného zákonníka) a súčasne porušil povinnosť predchádzať škodám (§ 415 Občianskeho zákonníka) v dôsledku čoho vznikla spoločnosti United Industries a.s. škoda na zariadení.

10. Odvolací súd nepovažoval za dôvodné ani ďalšie odvolacie námietky. Neobstojí námietka žalovaného a intervenienta, že súd prvej inštancie nevykonal dokazovanie dostatočným spôsobom, keď súd prvej inštancie vyžiadal informácie a doklady o stave predmetnej odstredivky po roku 2008 a na pojednávaní 27. februára 2019 žalobca, žalovaný ani intervenient nemali žiadne ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania (bod 77. napadnutého rozsudku). Ohľadne námietky odvolateľov, že súd dokazovaním neustálil, aká bola hodnota odstredivky po vzniku škodovej udalosti a následne nezohľadnil jej hodnotu po vzniku škodovej udalosti pri vyčíslení skutočnej škody vzniknutej poškodenému, sa odvolací súd stotožnil s odôvodnením súdu prvej inštancie v napadnutom rozsudku (bod 78. napadnutého rozsudku). Odvolací súd pre úplnosť uviedol, že nevzhladol žiadny dôvod neplatnosti Dohody o náhrade škody, ktorú žalobca uzavrel so spoločnosťou United Industries a.s. dňa 20. októbra 2008 a v zmysle ktorej zaplatil spoločnosti United Industries a.s. sumu vo výške 164 309,90 eura (bod 79. napadnutého rozsudku). Odvolací súd sa tiež stotožnil s odôvodnením súdu prvej inštancie, čo do námietky premlčania, keď podľa názoru odvolacieho súdu prvým objektívnym okamihom, v ktorom mohol žalobca požiadať žalovaného o plnenie, resp. podať žalobu na súd, bol nasledujúci deň po tom čo žalobca zaplatil poškodenému náhradu škody dňa 23. októbra 2008, t. j. 24. októbra 2008 a od tohto dňa začala žalobcovi plynúť štvorročná premlčacia doba podľa ustanovenia § 397 Obchodného zákonníka (bod 80. napadnutého rozsudku). K ďalšej odvolacej námietke žalovaného, že súd prvej inštancie sa v napadnutom rozsudku nevysporiadal s tým, že žalobca nepokračoval riadne v konaní o podanom dovolaní voči rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 4. júna 2008, č. k. 8Cob/90/2007-388, keď nezaplatil súdny poplatok za podané dovolanie, odvolací súd uviedol, že zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva, že by podanie dovolania voči rozsudku, ktorým bol žalobca zaviazaný nahradiť škodu poškodenému bolo podmienkou pre

uplatnenie regresného nároku podľa ustanovenia § 440 Občianskeho zákonníka a okrem toho žalobca (v konaní vedenom Krajským súdom v Trenčíne pod sp. zn. 8Cob/90/2007 v procesnom postavení žalovaného) opakovane (listom z 19. marca 2008 a listom z 27. marca 2008) vyzval žalovaného na prístupenie do súdneho konania vedeného so spoločnosťou United Industries a.s. ako vedľajší účastník (v súčasnosti intervenient), čo žalovaný odmietol, preto mu neprináleží dovoľávať sa v tomto konaní nesprávneho rozhodnutia daného sporu, či nesprávneho vedenia sporu (bod 81. napadnutého rozsudku). Za nedôvodnú považoval odvolací súd i námietku odvolateľov ohľadne nedostatočného odôvodnenia a nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení rozhodnutia vysporiadal so všetkými podstatnými a pre rozhodnutie relevantnými argumentmi sporových strán a intervenienta. Súd zároveň napadnutý rozsudok podrobne a presvedčivo odôvodnil. Odvolací súd bol toho názoru, že odôvodnenie napadnutého rozsudku spĺňa všetky kritériá, ktoré na odôvodnenie súdneho rozhodnutia kladie ustanovenie § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku (bod 82. a primerane body 83. - 84. napadnutého rozsudku).

11. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie (č. I. 1188 - 1193) podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ Civilného sporového poriadku a žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby ho zmenil tak, že žalobu zamietne.

12. K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku dovolateľ v zásade namietal zmätočnosť napadnutého rozsudku, keď odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí odklonil od svojho pôvodného právneho názoru a vyslovil dva rôzne právne názory, čo zakladá porušenie princípu právnej istoty titulom jeho nepredvídateľnosti. Odvolací súd v zložení iného senátu ako tomu bolo pri rozhodovaní o prvom rozsudku súdu prvej inštancie, potvrdil ako vecne správny zmenený právny názor prvostupňového súdu, ktorý vec právne posúdil ako nárok žalobcu na regresnú náhradu škody. V prejednávacom prípade pritom súd nižšej inštancie po zrušení jeho rozhodnutia v podstate nevykonal žiadne ďalšie dôkazy, ani tie, ktoré boli nariadené odvolacím súdom, teda nezistil žiadne také skutkové okolnosti, pri ktorých pôvodne aplikovaná právna norma už neprichádzala do úvahy. Dovolateľ uviedol, že k nerešpektovaniu právneho názoru súdu vyššej inštancie Najvyšší súd SR už niekoľkokrát judikoval, pričom zdôraznil, že pri kasačnom rozhodnutí neexistuje pre súd nižšej inštancie priestor na právny dialóg alebo úvahy o tom, či je záväzný právny názor správny, fundovaný alebo úplný: „Táto povinnosť (bezvýhradne sa podriaďiť právnemu názoru súdu vyššej inštancie - pozn.) súdu nižšej inštancie vyplýva z nutnosti definitívne ukončiť konkrétny spor a predísť nekonečnému súdnemu presúvaniu spisu medzi súdmi, čo by neúmerne predlžovalo konanie, a tým porušovalo ústavné práva účastníkov na skončenie veci v primeranej dobe a na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 a 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.“ (2Cdo/155/2011). Z tohto dôvodu Najvyšší súd SR považuje nerešpektovanie záväzného právneho názoru za závažné pochybenie súdu nižšej inštancie, ktoré zakladá porušenie práva strany na spravodlivý proces (5Obo/2/2014).

13. V pokračovaní dovolania dovolateľ argumentoval k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ - c/ Civilného sporového poriadku, keď mal za to, že v právnej praxi nie je jednotne riešená právna otázka, či zaviazanie účastníka konania na náhradu škody v inom súdnom konaní a z iného právneho dôvodu (v danom prípade Zmluva o nájme veci z r. 2002 medzi žalobcom a poškodeným) zakladá po zaplatení náhrady škody bez ďalšieho dokazovania postihové právo žalobcu na náhradu škody voči žalovanému, ak právna otázka zodpovednosti žalovaného nebola vopred vyriešená a vo vzťahu k žalobcovi vyplýva z iného právneho vzťahu (v danom prípade Zmluva o dielo medzi žalobcom a žalovaným). Tiež nie je vyriešená otázka či rozhodnutie iného súdu ohľadom výšky škody je pre súd rozhodujúci o regresnej náhrade škody záväzná, ak žalovaný nebol účastníkom tohto konania a nebola vyriešená otázka výlučnej zodpovednosti žalovaného za spôsobenú škodu. Dovolateľ tiež nastolil otázku, či súd môže, pokiaľ dospeje k záveru, že v inom konaní určená výška škody nezodpovedá zákonom predpísanému zisteniu a ku škode nedošlo výlučným zavinením žalovaného, uplatniť z dôvodov hodných osobitného zreteľa moderačnú zásadu zakotvenú v ust. § 450 Občianskeho zákonníka. V prejednávacom prípade nejde o zodpovednosť vyplývajúcu zo zákona, ale ide o zodpovednosť o náhradu škody porušením právnej povinnosti, o ktorej, bez účasti žalovaného, rozhodoval iný súd, z iného právneho vzťahu a príčiny zavinenia na vzniku škody ex lege neskúmal. Otázkou zásadného právneho významu v predmetnej veci bola otázka výkladu právnej úpravy postihového práva podľa ust. § 440 Občianskeho zákonníka a či je konajúci súd povinný skúmať, či a ako došlo k porušeniu medzi účastníkmi konania, či je potrebné skúmať aj prípadné zavinenie žalobcu,

či je potrebné skúmať, či výška škody stanovená v inom súdnom konaní bola správna a či konajúci súd je povinný rešpektovať rozhodnutie iného súdu určenia výšky náhrady škody, ak boli do súčasného konania predložené pochybnosti tak o miere zavinenia žalovaného na vzniku škody, ako aj určenia výšky škody na poškodenej veci, na ktorú bol žalobca zviazaný zaplatiť poškodenému v inom súdnom konaní. Podľa dovolateľa táto právna otázka v súdnej praxi Najvyšší súd Slovenskej republiky nie je vyriešená. V právnom posúdení dovolaním napadnutého rozhodnutia existuje medzera a neexistuje konštantná judikatúra v skutkovo obdobných právnych veciach. Tým, že neexistuje judikatúra, spôsobuje to zrejmu nejednotnosť pri rozhodovaní všeobecných súdov v skutkovo obdobných prípadoch a to aj v jednotlivých senátoch toho istého súdu, ako tomu bolo v tejto právnej veci. To spôsobuje právnu neistotu, právnu nepredvídateľnosť, čo je v rozpore s princípom právneho štátu. Judikatúra rieši len tzv. ex lege postihové právo poisťovateľov voči osobám, za ktorých plnili. Pri rozhodovaní o regresnej náhrade súd má zohľadniť okolnosti, za ktorých došlo k vzniku škody (napr. nález Ústavného súdu SR z 31. januára 2019, sp. zn. IV. ÚS 377/2018). V prejednávanej právnej veci žalobca neplnil za žalovaného, plnil z porušenia z iného zmluvného vzťahu s iným právnym subjektom (zmluvy o nájme veci). Podľa názoru dovolateľa právny vzťah medzi žalobcom a dovolateľom mal byť posudzovaný ako vzťah dvoch obchodných subjektov na určenie nárokov z porušenia zmluvy o dielo z 2. júna 2003, vrátane riešenia všetkých dovolateľom namietaných skutočností a nie ako nárok žalobcu na regresnú náhradu. Namietané právne posúdenie prezentované v napadnutom rozhodnutí v tejto sporovej veci dovolateľ hodnotí ako konanie porušujúce základné právo dovolateľa na spravodlivý súdny proces. Keďže konajúce súdy nie sú viazané rozhodnutiami iných súdov, je dovolateľ toho názoru, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a s poukazom na dôkazy doložené do konania mali byť nároky žalobcu posudzované ako nárok na náhradu škody zo zmluvy o dielo, kedy nárok s poukazom na premlčacie lehoty zanikol titulom premlčania dňa 5. júna 2007.

14. V ďalšom pokračovaní dovolania dovolateľ uviedol chronológiu sporu a zdôraznil, že z rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne nie je možné zistiť, či bola žaloba voči Považskému cukru a.s. podaná v zákonom predpísanej lehote, či nedošlo preklúzii nároku. Dovolateľ, ktorý nebol účastníkom konania na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 16Cb/73/2004, ani v konaní pred Krajským súdom v Trenčíne pod sp. zn. 8Cob/90/2007, nemal právnu možnosť využiť ust. § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka a preukázať, že škodu výlučne nezavinil, nemal možnosť poukázať na preklúziu nároku spoločnosti United Industries a.s., ani na porušenie ust. § 415 Občianskeho zákonníka zo strany majiteľa poškodenej veci, pričom poškodenie odstredivky dodnes nebolo preukázané, je len domnelé. Porušenie preventívnych povinností (§ 415 Občianskeho zákonníka, § 382 a § 384 Obchodného zákonníka) má tiež vplyv na rozsah náhrady škody. Škoda, tak ako ju ustálil Krajský súd v Trenčíne nemala oporu vo vykonanom dokazovaní. Dovolateľ okrajovo uviedol, že žalobca (Považský cukor a.s.) s poukazom na povinnosti riadneho hospodára, nevyužil všetky zákonom dané možnosti (dovolanie, resp. mimoriadne dovolanie, prípadne návrh na obnovu konania) a aj keď zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva, že by podanie dovolania bolo podmienkou pre uplatnenie regresného nároku podľa ustanovenia § 440 Občianskeho zákonníka.

15. Dovolateľ tiež uviedol, že žalobca mal od r. 2003 dostatok možností uplatniť si už len z bežnej opatrnosti, voči dovolateľovi nárok na náhradu škody z porušenia Zmluvy o dielo z 2. júna 2003 na príslušnom súde, ešte pred uplynutím štvorročnej premlčacej lehoty (do 5. júna 2007). Tento sa ale od r. 2004 sporil s poškodeným o náhradu škody z porušenia Zmluvy o nájme veci. Pod bežnú opatnosť sa v praxi považuje požiadavka aktívneho zistenia konkrétnych skutočností, vedúcich (z hľadiska kritéria priemernej obozretnosti) k presvedčeniu, že ku škode na prenajatej veci mohlo dôjsť aj zavineným konaním žalovaného, v kontexte čoho dovolateľ poukázal na listinné dôkazy - protokol UIP Nitra z r. 2003, znalecký posudok Ing. T. a znalecký posudok Ing. S.. Žalobca s poukazom na okolnosti prípadu mohol toto svoje právo uplatniť na súde v lehote do 5. júna 2007, minimálne s poukazom na požiadavku opatrnosti, čo neurobil a žalobu voči žalovanému podal až po tom, čo plnil poškodenému nároky z porušenia Zmluvy o prenájme veci. Dovolateľ je toho názoru, že bolo povinnosťou súdov vypridať sa s námietkami procesnej obrany dovolateľa, v prvom rade ohľadom premlčania nároku z porušenia Zmluvy o dielo, riešiť otázku zavinenia zmluvných strán, prípadne aj spoluzavinenie poškodeného, ustáliť či vôbec škoda na veci vznikla a ak áno, preskúmať a určiť skutočnú výšku škody prenajatej veci v súlade so zákonom, t. j. v čase jej poškodenia, ako aj skúmať, prečo žalobca poškodenému zaplatil o 45 035,94 eur viac, ako bola skutočná výška škody v čase jej poškodenia. Súdy si bez ďalšieho osvojili ako vlastný záver iného súdu, že žalovaný, ktorý nebol účastníkom iného súdneho konania, vykonával obsluhu „kladkostroja“ (žeriavu) spôsobom rozporným s predpísaným spôsobom. Súdy

neskúmali námietku procesnej obrany žalovaného, že zásah do hnacieho mechanizmu kladkostroja bol realizovaný s poukazom na ust. § 415 Občianskeho zákonníka z dôvodu predchádzania škodám na zdraví pracovníkov, ktorí žeriovú obsluhovali, čo správne malo byť znalecky posúdené ako okolnosť vylučujúca alebo obmedzujúca zavinenie na vzniku škody. Súd si bez ďalšieho osvojil ako vlastný záver iného súdu aj vo vzťahu k určeniu výšky škody na prenajatej veci a neakceptovali ani žalovaným predložený skutkový materiál, ktorý bol v súlade s jeho procesnými záujmami. Právne posúdenie veci ako regresného nároku žalobcu voči žalovanému s odôvodnením, že úbytok na majetku žalobcu nastal až zaplatením náhrady škody poškodenému v r. 2008 považuje dovolateľ za nesprávne právne posúdenie veci a porušenie práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Dovolateľ mal za to, že nesprávne právne posúdenie veci tvorí súčasť jeho základného práva na súdnu ochranu.

16. Záverom dovolania dovolateľ poukázal aj na porušenie čl. 17 Civilného sporového poriadku zo strany konajúcich súdov, keď súdy o veci rozhodovali 12 rokov pričom správanie účastníkov konania ani právna, či faktická zložitnosť prípadu prietahy nezapríčinilo. Neprimerane dlhým konaním súdov Žalovaný utrpel značnú ujmu (zahrňujúc aj úroky z omeškania, ktoré ku dňu vynesenia rozhodnutia značne prevýšili sumu istiny).

17. Súčasťou dovolania bola aj žiadosť dovolateľa, aby dovolací súd priznal dovolaniu odkladný účinok podľa § 444 Civilného sporového poriadku, čo dovolateľ odôvodnil hrozbou núteného výkonu rozhodnutia v exekučnom konaní vedenom u súdneho exekútora JUDr. Erika Tótha pod č. 213 EX 860/21 dražbou majetku povinného, a tiež faktickou nemožnosťou spätného vymoženía vymáhanej peňažnej sumy. K návrhu priložil listinné dôkazy - Upovedomenie o začatí exekúcie zo 16. júla 2021, č. 213 EX 860/21-10, Výzva na vyhlásenie majetku zo 16. júla 2021, č. 213 EX 860/21-11, Informácia a predbežné vyhlásenie o mzdách z 30. júla 2021, Upovedomenie o spôsobe vykonania exekúcie z 11. augusta 2021, č. 213 EX 860/21-34, uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 9. novembra 2021, sp. zn. 33Ek/2140/2021 a Exekučný príkaz zo dňa 7. decembra 2012, č. 213 EX 860/21-57 a č. 213 EX 860/21-58.

18. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol (č. l. 1286-1288) uviedol, že dovolanie nespĺňa náležitosti v zmysle príslušných ust. Civilného sporového poriadku, je neodôvodnené a zmatečné, pričom má jediný cieľ, a to oddialiť už prebiehajúci výkon exekúcie, t. j. ide o podanie, ktoré svojím obsahom len neprimerane zaťažuje dovolací súd, preto navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol a priznal žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

19. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku žalobca uviedol, že v zmysle konštantnej judikatúry (1Obo/4/2018, resp. 3MCdo/20/2011) nie je viazanosť názorom odvolacieho súdu v prípade zmeny právneho názoru nepatričná. Princíp viazanosti právnym názorom odvolacieho súdu neplatí napríklad v prípade zmeny skutkových zistení, z ktorých vychádzal odvolací súd. V takom prípade už jeho právny názor nie je možné rešpektovať, pretože je napríklad potrebné aplikovať inú právnu normu. Súd prvej inštancie v novom konaní rešpektoval zrušovacie rozhodnutie odvolacieho súdu, keď doplnil zistený skutkový stav a následne na tomto novom základe zmenil právnu kvalifikáciu uplatneného nároku. V rámci súdom prvej inštancie v novom konaní doplneného a zisteného skutkového stavu (napr. odpoveď United Industries a.s. z 20. novembra 2018 na otázky žalovaného/dovolateľa), predložil žalobca súdu vyjadrenie zo dňa 10. júla 2018, ale najmä vyjadrenie zo dňa 14. augusta 2018 a tiež zhrňujúce vyjadrenie z 24. augusta 2018, v ktorých navrhol zmeniť právnu kvalifikáciu ním uplatneného nároku z nároku na náhradu škody na postihový (regresný) nárok podľa § 440 Občianskeho zákonníka. V prípade regresného nároku nebolo povinnosťou žalobcu preukazovať splnenie podmienok, ako pri nároku na náhradu škody, ale iba podmienok na preukázania postihového nároku, tzn. pri takomto novom právnom posúdení nebolo viac potrebné dokazovať skutočnú výšku škody, ktorá je jednou zo základných otázok vzniku nároku na náhradu škody, ale nie vzniku postihového (regresného) nároku. Žalobca ďalej uviedol, že prvostupňový súd nebol v pôvodnom, ani v novom konaní viazaný tým, ako svoj nárok právne posúdil. Zmenu právnej kvalifikácie urobil súd v novom konaní po doplnení skutkového stavu, ktorý odvolací súd nepovažoval za ustálený, ďalej, po prednesení nových skutočností, v rámci vykonávania nových dôkazov a zhromažďovania podkladov k novému rozhodnutiu, čím dospel k inému právnemu záveru, k akému ho zaviazal odvolací súd. S takto navrhnutou novou právnou kvalifikáciou uplatneného nároku boli strany sporu, ako aj intervenient na strane žalovaného riadne oboznámení, mali možnosť sa k nemu vyjadriť, a toto právo aj v novom konaní využili. Pre úplnosť žalobca uviedol, že žalovaný/dovolateľ vo svojom odvolaní nenapadol v súvislosti s odvolacím dôvodom

§ 365 ods. 1 písm. h/ Civilného sporového poriadku nové právne posúdenie uplatňovaného nároku, ani sa nijako k tejto otázke v odvolaní nevyjadril, preto sa dá uvažovať o tom, že s touto zmenenou právnou kvalifikáciou súhlasil a preto ju bolo možné považovať medzi stranami za nespornú skutočnosť.

20. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ Civilného sporového poriadku žalobca uviedol, že z odôvodnenia dovolania (body I. až IV.) nijakým spôsobom nevyplýva, ktoré skutočnosti by bolo možné subsumovať pod dovolacie dôvody uvedené v ust. § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Dovolateľ v podanom dovolaní nepoukázal na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd pri riešení právnej otázky údajne odkloniť. V odôvodnení dovolania tiež nie je uvedená konkrétne právna otázka, ktorá by podľa dovolateľa v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. V neposlednom rade žalobca dodal, že dovolateľ v dovolaní nepoukázal na rozhodnutia, ktoré údajne obdobnú právnu otázku rozhodovali rozdielne. Žalobca mal za to, že uvedené skutočnosti jednoznačne preukazujú, že neexistuje ani dôvod dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ Civilného sporového poriadku.

21. K návrhu na priznanie odkladného účinku dovolania žalobca uviedol, že nakoľko nejde o prípad, kedy bolo pravdepodobné, že neopadnutý rozsudok bude dovolacím súdom zrušený, ako ani o prípad, že by následky zrušeného rozhodnutia už nebolo možné reštituovať, neexistuje podľa žalobcu žiaden zákonný dôvod na odloženie vykonateľnosti napadnutého rozsudku.

22. Najvyšší súd po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 Civilného sporového poriadku) a oprávnenou osobou (§ 424 Civilného sporového poriadku), zastúpenou v dovolacom konaní v zmysle § 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 Civilného sporového poriadku) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

23. Podľa § 419 Civilného sporového poriadku, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

24. Podľa § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd uvádza, že pre uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 431 Civilného sporového poriadku a pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú i) nesprávny procesný postup súdu, ii) tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva a zároveň iii) intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

25. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ v súvislosti s nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu namietal, že tento založil svoje v poradí druhé rozhodnutie na právnom posúdení rozdielnom, ako tento vec právne posúdil vo svojom prvom kasačnom odvolacom rozhodnutí. V preskúmvanej veci nedošlo podľa názoru dovolacieho súdu postupom odvolacieho súdu k naplneniu vady vyplývajúcej z § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku.

26. Súd prvej inštancie vo svojom v poradí prvom rozsudku z 5. septembra 2014, č. k. 26Cb/171/2009-691, nárok žalobcu posúdil ako nárok zo zodpovednosti za škodu na majetku v dôsledku porušenia zákonných povinností pri výkone podnikateľskej činnosti podľa § 373 Obchodného zákonníka, ktorého predpokladom sú (i) zmenšenie majetku, (ii) škodová udalosť a (iii) príčinná súvislosť medzi zmenšením majetku a škodovou udalosťou; pričom škodca nezodpovedá za škodu, ak preukáže, že porušenie povinnosti bolo spôsobené okolnosťami vylučujúcimi zodpovednosť. Krajský súd v Bratislave uznesením z 19. októbra 2017, č. k. 1Cob/315/2015-759 predmetný rozsudok súdu prvej inštancie zrušil s tým, že zmluvný vzťah, z ktorého vychádzal Krajský súd v Trenčíne v konaní pod sp. zn. 8Cob/90/2007 vychádza z iného zmluvného vzťahu založeného na ust. § 682 Občianskeho zákonníka s prípadnými zodpovednosťnými nárokmi a právny vzťah v tomto konaní je založený na základe zmluvného vzťahu a prípadného zodpovednostného vzťahu z uzatvorenej zmluvy o dielo zo dňa 3. júna 2003; z čoho vyvodil, že je povinnosťou súdu prvej inštancie posudzovať daný vzťah medzi stranami sporu, na základe

takto uzatvorenej zmluvy, vychádzajúc z obsahu uzatvorenej zmluvy a zodpovednosti, v súvislosti s porušením právnych povinností vyplývajúcich zo zmluvy o dielo. Odvolací súd ďalej uložil súdu prvej inštancie, za predpokladu, že by po doplnení dokazovania ustálil, že žalovaný zodpovedá za škodu žalobcovi, zaoberať sa otázkou skutočnej výšky škody, k porušeniu akej právnej povinnosti došlo na základe uzatvorenej zmluvy o dielo, ako i príčinnou súvislosťou medzi vznikom škody a porušením právnej povinnosti.

27. Vzhľadom na uvedené potom úlohou súdu prvej inštancie bolo zamerať svoje dokazovanie naznačeným smerom, čo sa prejavilo na pojednávaniach dňa 13. júna 2018 (č. I. 778 - 780), 20. augusta 2018 (č. I. 821 - 823) a 27. februára 2019 (č. I. 923 - 924); vo vyjadrení intervenienta z 10. júla 2018 (č. I. 783 - 787), z 15. augusta 2018 (č. I. 802 - 805); vo vyjadrení žalobcu z 3. augusta 2018 (č. I. 794 - 797), zo 14. augusta 2018 (č. I. 811 - 813) a z 24. augusta 2018 (č. I. 871 - 873); vo vyjadrení žalovaného zo 17. augusta 2018 (č. I. 827 - 835, resp. 849 - 868), z 10. septembra 2018 (č. I. 879 - 880); a vo výzve súdu prvej inštancie z 23. októbra 2018 adresovanej spoločnosti United Industries a.s. (č. I. 882) a súvisiacej odpovedi z 20. novembra 2018 (č. I. 900 - 901); výsledkom čoho bolo posúdenie žalobou uplatneného nároku ako regresného nároku na náhradu škody. Možno preto v súlade so žalobcom citovanou judikatúrou (3MCdo/20/2011) skonštatovať, že procesný vývoj sporu (najmä argumentácia žalobcu z 3. augusta 2018 (č. I. 794 - 797), zo 14. augusta 2018 (č. I. 811 - 813) a z 24. augusta 2018 (č. I. 871 - 873) pripúšťal prekvalifikovanie nároku žalobcu z pôvodne nároku podľa § 373 Obchodného zákonníka na nárok podľa § 440 Občianskeho zákonníka. Dovolateľovi bolo umožnené sa k aplikácii ust. § 440 Občianskeho zákonníka vyjadriť, a to jednak vo vyjadrení žalovaného zo 17. augusta 2018 (č. I. 827 - 835, resp. 849 - 868), z 10. septembra 2018 (č. I. 879 - 880), a tiež na pojednávaniach dňa 13. júna 2018 (č. I. 778 - 780), 20. augusta 2018 (č. I. 821 - 823) a 27. februára 2019 (č. I. 923 - 924). Súčasne žalovaný mal možnosť všetky svoje prípadne námietky, resp. pripomienky k posúdeniu nároku uplatniť v odvolaní, čo aj realizoval. Odvolací súd zmenu právnej kvalifikácie v kontexte vyššie citovaného doplneného dokazovania reflektoval a s touto sa stotožnil.

28. Vo veci rozhodujúci senát najvyššieho súdu už v primerane aplikovateľnom uznesení zo dňa 26. februára 2019, sp. zn. 3Obdo/1/2019 (súvisí so sp. zn. I. ÚS 501/2019-11) k námietke týkajúcej sa prekvapivých rozhodnutí (v nadväznosti na ustanovenie § 382 Civilného sporového poriadku) skonštatoval, že „konanie na odvolacom súde je poznačené vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p. zakladajúcou prípustnosť dovolania v súvislosti s námietkou „prekvapivosti“ rozhodnutia výlučne vtedy, ak sú kumulatívne splnené nasledujúce podmienky: 1/ Odvolací súd vo veci meritórne rozhodol, 2/ Na hmotnoprávne posúdenie uplatneného nároku aplikoval „nové“ ustanovenie právneho predpisu (t. j. zákonné ustanovenie, ktoré bolo prvýkrát v priebehu súdneho sporu použité až v meritórnom rozhodnutí odvolacieho súdu), 3/ Predmetné ustanovenie bolo pre rozhodnutie odvolacieho súdu rozhodujúce a 4/ Odvolací súd nevyzval strany sporu, aby sa k použitiu tohto „nového“ ustanovenia vyjadrili; pričom ak nebola splnená čo i len jedna z vyššie uvedených kumulatívnych podmienok, nie je vo veci daná prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p.“

29. V žiadnom štádiu sporu nemožno tvrdiť, že by bola vec prekvapivo posúdená bez toho, aby sa strany (a osobitne dovolateľ) nemohli k aplikácii ust. § 440 Občianskeho zákonníka vyjadriť. Možno preto uzavrieť, že už prvý predpoklad dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (viď. bližšie bod 24.), t. j. nesprávny procesný postup súdu, nie je daný; keď odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozsudkom prvoinštančného súdu, nemožno považovať za prekvapivý, a teda v danom prípade odvolací súd procesne nekonal spôsobom zmätočným, ktorý by mal za následok vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku.

30. Podľa § 421 Civilného sporového poriadku je dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

31. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku, je tiež povinnosťou dovolateľa (§ 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku) konkretizovať právnu otázku

riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd a uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená. Spornou otázkou v predmetnom konaní je otázka predpokladov vzniku regresného nároku podľa § 440 Občianskeho zákonníka.

32. Vo vzťahu k dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a/, resp. c/ Civilného sporového poriadku, dovolací súd v prvom rade uvádza, že uvedený dovolací dôvod sa viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd v rozhodnutiach, ktoré boli zverejnené ako súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď, je neodmysliteľnou súčasťou princípu právnej istoty (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99). Predpokladá sa, že dovolateľ „presvedčí“ dovolací súd, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolateľ preto musí v dovolaní presne uviesť, ktorý konkrétny judikát (rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky) nerešpektoval odvolací súd vo svojom rozhodnutí. (primerane 7Cdo/140/2017).

33. Okrem toho, že kumulácia dovolacieho dôvodu § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ Civilného sporového poriadku je v zásade už z povahy veci vylúčená, keď je vylúčené, aby mohlo dôjsť k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke, ktoré ešte nebola vyriešená; dovolateľ nepoukázal na žiaden judikát (rozhodnutie), od ktorého by sa mal odvolací súd v otázke skúmania predpokladov vzniku regresného nároku podľa § 440 Občianskeho zákonníka odkloniť (písm. a/), resp. ktoré predmetnú otázku riešia rozdielne (písm. c/); a žiadne takéto rozhodnutie ani nevyplýva z obsahu dovolania a ani dovolací súd z vlastnej rozhodovacej činnosti takéto rozhodnutie nezistil. Vzhľadom na uvedené potom nemožno konštatovať, že by došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, resp., že sporná otázka (bod 31.) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Prípustnosť dovolania z dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ Civilného sporového poriadku nie je daná.

34. Pokiaľ ide o prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku, dovolací súd konštatuje, že zmyslom prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia je umožniť dovolateľom obrátiť sa na najvyšší súd s požiadavkou o právny názor až dovtedy, dokým sa právny názor k danej otázke neustáli. Tento výklad má svoj racionálny základ, ktorý pramení z účelu dovolania, spočívajúci v požiadavke, aby najvyšší súd vlastným meritórnym rozhodovaním rozvíjal, zjednocoval a vytváral judikatúru slovenských súdov, a tak naplnil princíp právnej istoty ako jeden zo základných pilierov právneho štátu (viď. Aj sp. zn. I. ÚS 336/2019).

35. Otázku všeobecných predpokladov pre vznik regresného nároku na náhradu škody podľa § 440 Občianskeho zákonníka, judikatúra prakticky vyriešila, a to tak, že škoda, ktorá ma byť regresne plnená, spočíva v plnení zodpovedným subjektom poskytnutom, na základe rozhodnutia súdu (alebo na základe iného titulu) za iného, pričom pre vznik regresnej náhrady sa vyžaduje priame zavinenie škodcu, čo musí byť v konaní preukázané. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 28. októbra 2011, sp. zn. 4Cdo/284/2010: „Podľa § 440 Občianskeho zákonníka, kto zodpovedá za škodu spôsobenú zavinením iného, má proti nemu postih. Toto ustanovenie upravuje nárok osobitnej povahy, ktorý nie je nárokom na náhradu škody, a nie je ani nárokom vyplývajúcim z bezdôvodného obohatenia, lebo ten, kto plnenie poskytol, bol naň zo zákona povinný, hoci škoda bola spôsobená zavinením iného. Podmienkou vzniku tohto nároku je skutočnosť, že nárok poškodeného zanikol v dôsledku plnenia osoby, ktorá tento nárok uplatňuje.“ Aj odborná literatúra predpokladá, že postih (regres) je viazaný na podmienku, že ide o zodpovednosť za škodu spôsobenú zavinením iného (JUDr. Ján Cirák, CSc. a kol., Komentár k Občianskemu zákonníku, Iura Edition, Wolters Kluwer, dostupný na <https://www.aspi.sk/>). Podporne možno poukázať aj na rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 23. augusta 2016, sp. zn. 23Cdo/1053/2015 (zverejnený v zbierke rozhodnutí súdov ČR pod R 8/2018), podľa ktorého: „Zavinením podle § 440 obč. zák. se rozumí to, zda a do jaké míry lze osobě, která způsobila škodu, přičítat okolnosti, které ke vzniku škody vedly, a nikoliv vnitřní psychický vztah této osoby k jejímu jednání a jeho následku.“

36. Krajský súd v Bratislave korešpondujúco vymedzil predpoklady vzniku zodpovednosti žalovaného podľa § 440 Civilného sporového poriadku v bodoch 70. - 77. napadnutého rozsudku, a to tak, že bola ustálená zodpovednosť za škodu toho, kto sa domáha regresnej náhrady (bod 71. napadnutého rozsudku), že došlo k zaplateniu náhrady škody (alebo jej časti) tým, kto za škodu zodpovedá (bod 72.

napadnutého rozsudku), a že bola daná subjektívna zodpovednosť priameho škodcu (body 74. - 77. napadnutého rozsudku).

37. Vzhľadom na dovolateľom vymedzené dovolacie dôvody podľa § 421 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku (bod 13.), ktoré dovolateľ vymedzil ako užšie právne otázky, dovolací súd skúmal, či dovolateľom prezentované právne otázky sú také, od vyriešenia ktorých záviselo napadnuté rozhodnutie súdu, tzn. či ide o podstatné právne otázky a zároveň, či odpoveď na tieto otázky nie je skonzumovaná všeobecne vymedzenými predpokladmi pre vznik regresnej náhrady (bod 35.).

38. Pri posudzovaní dovolateľom vznesených právnych otázok, dovolací súd vychádzal z aplikačných zásad vyjadrených v Náleze Ústavného súdu SR z 9. júna 2020, sp. zn. I. ÚS 336/2019, podľa ktorého sa najvyšší súd pri posudzovaní dovolacej právnej otázky nemôže zamerať len na jednu vetu, ktorú dovolateľ prípadne v dovolaní označí ako právnu otázku a izolovať sa od toho, ako je vymedzený dovolací dôvod. Právna otázka podľa § 421 Civilného sporového poriadku a dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie) podľa § 432 Civilného sporového poriadku sú „spojené nádoby“, preto najvyšší súd nemôže posudzovať prípustnosť dovolania striktne len na základe toho, ako dovolateľ túto prípustnosť formálne vymedzil na konkrétnom riadku svojho podania. Je potrebné brať do úvahy aj dovolací dôvod, vylúčiť z neho právnu otázku podľa § 421 Civilného sporového poriadku a až následne možno posúdiť, (a) či od tejto otázky záviselo napadnuté rozhodnutie a (b) či ide o otázku, ktorá napĺňa niektoré z písmen a) až c) v § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Teda na jednej strane je potrebné pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale na druhej strane nedotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky.

39. Pokiaľ ide o otázku, či zaviazanie účastníka konania na náhradu škody v inom súdnom konaní a z iného právneho dôvodu zakladá po zaplatení náhrady škody bez ďalšieho dokazovania postihové právo na náhradu škody, dovolací súd konštatuje, že riešenie predmetnej právnej otázky je v kontexte odôvodnenia napadnutého rozhodnutia (body 73. - 76. napadnutého rozsudku) irelevantné, keď podstatou namietanej otázky je skutočnosť, či môže konajúci súd nekriticky prevziať závery o zodpovednosti tretej osoby, vyslovené v inom sporovom konaní a aplikovať tieto závery na zodpovednosť dotknutej strany; hoc v predmetnej veci sa konajúce súdy s otázkou zodpovednosti žalovaného osobitne a podrobne vysporiadali a vo svojich rozhodnutiach konkrétne uviedli, ktoré skutočnosti boli tie, ktoré založili (výlučnú) zodpovednosť žalovaného. Navyše, skutočnosti namietané dovolateľom možno v zásade zhrnúť do kategórie skutkových námietok čo do preukázania jeho (výlučnej) zodpovednosti za vzniknutú škodu, ktorá zodpovednosť bola odvolacím súdom odvodená od jeho neodborného zásahu do kladkostroja, v dôsledku čoho došlo k jeho preťaženiu a zlyhaniu, ktorá skutočnosť bezprostredne viedla k pádu odstredivky a jej poškodeniu (zničeniu) (body 73. - 76. napadnutého rozsudku). Ide teda o posudzovanie skutkovej otázky, pričom prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku nemôže byť daná, ak je zamerané na riešenie skutkových, a nie právnych otázok (v podrobnostiach vid'. bližšie rozhodnutia sp. zn. 1Obdo/47/2017, sp. zn. 4Obdo/45/2017 alebo sp. zn. 5Obdo/22/2017 v spojení s uznesením Ústavného súdu SR z 5. septembra 2018, sp. zn. II. ÚS 416/2018).

40. Pokiaľ ide o otázku, či rozhodnutie iného súdu ohľadom výšky škody je pre súd rozhodujúci o regresnej náhrade škody záväzná, ak žalovaný nebol účastníkom tohto konania a nebola vyriešená otázka výlučnej zodpovednosti žalovaného za spôsobenú škodu, dovolací súd konštatuje, že riešením predmetnej otázky sa jednak zaoberá vyššie spomínané rozhodnutie (bod 35.), ktoré ako podmienku regresného nároku vyžaduje, aby nárok poškodeného zanikol v dôsledku plnenia osoby, ktorá tento nárok uplatňuje. Z uvedeného je zrejmé, že dokazovanie (čo do výšky postihového práva) sa zameriava na skutočnosť, či žalobca (resp. ten, kto nárok uplatňuje) plnil a či v dôsledku plnenia zanikol nárok poškodeného. Výška predmetnej škody (rozumej postihového práva) vychádzala z preukázaného plnenia, na základe dohody o judikovanej povinnosti - Dohoda o nahradení škody z 20. októbra 2008 (č. I. 20 - 23, 26) a úhrady trov konania vedeného na Krajskom súde v Trenčíne (č. I. 11, 17 - 19) (body 72., 78. - 79. napadnutého rozsudku). Výška škody bola vyčíslená v konaní vedenom na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 8Cob/90/2007, pričom táto nebola (než došlo k plneniu) sporná (primerane vid'. aj bod 38.). V tomto kontexte je potrebné poukázať, že dovolateľ odvodzuje svoje námietky nesprávneho právneho posúdenia a formuluje relevantné právne otázky s akcentom na skutočnosť, že sa necíti byť za vzniknutú škodu zodpovedný, resp. namieta spoluzodpovednosť žalobcu, ktorá skutočnosť je v jeho

ponímaní rozhodná pre určenie tak výšky škody (postihového práva), ako aj miery jeho zodpovednosti (aliquotne krátenie regresu).

41. V kontexte bodu 40. a osobitne k námietkam obsiahnutým v bode 14., je opätovne na mieste poukázať na bezúspešné výzvy žalobcu, kedy tento (v konaní vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 16Cb/73/2004, resp. na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 8Cob/90/2007, v procesnom postavení žalovaného) opakovane listom z 19. marca 2008 (č. I. 375) a listom 27 marca 2008 (č. I. 220, 376) vyzval žalovaného (podľa § 93 Občianskeho súdneho poriadku) na prístupenie do súdneho konania vedeného so spoločnosťou United Industries a.s., ako vedľajší účastník (v súčasnosti intervenient), čo žalovaný odmietol, preto mu neprináleží dovolávať sa v tomto konaní nesprávneho rozhodnutia daného sporu, či nesprávneho vedenia sporu (§ 87 Civilného sporového poriadku). Všetky námietky vznášané dovolateľom v bode 14., tento mohol vznášať v prípade jeho vstupu do konania vedeného na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 16Cb/73/2004, resp. na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 8Cob/90/2007, na základe výzvy žalobcu (vtedy v procesnom postavení žalovaného). Tu je na mieste dať do pozornosti zásadu, ktorá platila už v rímskom práve, podľa ktorej „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv, a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením, či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod. To platí obdobne aj o využívaní zákonných procesných ustanovení vrátane využitia možnosti podania opravných prostriedkov. Pokiaľ žalovaný sám nebol aktívny a nehájil svoje práva, nemôže vyčítať žalobcovi, že tento konal v jeho prospech nedostatočne (napríklad aj námietka vo vzťahu k dovolaciemu konaniu voči rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 4. júna 2008, č. k. 8Cob/90/2007-388).

42. A konečne, pokiaľ ide o otázku, či súd môže, pokiaľ dospeje k záveru, že v inom konaní určená výška škody nezodpovedá zákonom predpísanému zisteniu a ku škode nedošlo výlučným zavinením žalovaného, uplatniť z dôvodov hodných osobitného zreteľa moderačnú zásadu zakotvenú v ust. § 450 Občianskeho zákonníka, ani túto otázku nepovažoval dovolací súd za relevantnú, keď k otázke zisťovania škody - postihového práva odkazuje na body 40. - 41. odôvodnenia tohto uznesenia a k otázke zodpovednosti žalovaného odkazuje na bod 39. odôvodnenia tohto uznesenia. Dovolací súd zdôrazňuje, že aj keď dovolanie žalovaného posudzoval komplexne (primerane bod 38.), bol viazaný elementárnou premisou žalovaného, a to výhradou jeho zodpovednosti. Nakoľko, ale v spore bola preukázaná výlučná zodpovednosť žalovaného (body 73. - 76. napadnutého rozsudku), hypotetické úvahy o dôsledkoch delenej zodpovednosti sú v spore irelevantné, čím je irelevantná aj citovaná podmienená otázka.

43. K dovolateľom odkazovanému rozhodnutiu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 377/2018-52 dovolací súd okrajovo uvádza, že tam uvedená právna veta, podľa ktorej regresná náhrada má plniť výchovný účel, a nie likvidačný účel, a má zohľadniť okolnosti, za ktorých došlo k vzniku škody, nie je na prejednávany prípad aplikovateľná, nakoľko predmetom konania pred ústavným súdom bola náhrada súm, ktoré boli zaplatené zo zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla poisteného (sťažovateľa) v prospech poškodených pri dopravnej nehode, ktorú zaviniel sťažovateľ ako vodič osobného motorového vozidla, a ktorú spôsobil pod vplyvom alkoholu. Nemožno stotožňovať nerovné postavenie a od toho sa odvíjajúci vzťah poisťovne (ako dodávateľa) a poisteného (ako spotrebiteľa), navyše upravený osobitným režimom zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, s rovnocenným obchodnoprávnym vzťahom účastníkov tohto sporu.

44. Rovnako, okrajovo načrtnutá otázka nesprávneho posúdenia plynutia premlčacej doby (bod 80. napadnutého rozsudku) a určenie rozhodujúcej skutočnosti pre jej začiatok, sú otázky skutkové, a teda ich posudzovanie nie je v dovolacom konaní prípustné (viď. aj bod 39.), avšak pre potreby prípadného komplexného usporiadania vzťahov strán sporu, dovolací súd odkazuje na závery uznesenia Najvyššieho súdu SR z 28. októbra 2011, sp. zn. 4Cdo/284/2010, z ktorého možno vyvodiť, že právo na postih (regres) nie je nárokom na náhradu škody, preto nemožno jeho vznik odvodzovať od škodovej udalosti, ale od momentu, kedy bolo skutočne poskytnuté plnenie.

45. Otázka posudzovania všeobecných predpokladov pre vznik regresného nároku na náhradu škody podľa § 440 Občianskeho zákonníka už bola v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu vyriešená, čím

je vylúčená prípustnosť dovolania aj podľa § 421 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku. Individuálne právne otázky nastolené dovolateľom sú podmienené jeho subjektívnou predstavou o delenej zodpovednosti, tzn. sa v kontexte jeho ustálenej výlučnej zodpovednosti mívajú účelu tohto konania.

46. Nakoľko konanie pred odvolacím súdom nebolo poznačené namietanou vadou zmätočnosti, uvedenou v ustanovení § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (bod 29.), a prípustnosť dovolania nie je daná ani ust. § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku (body 33. a 45.), najvyšší súd dovolanie žalobcu (ako celok) odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ Civilného sporového poriadku.

47. Dovolací súd posúdiac žiadosť dovolateľa o odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu (bod 17.), po preskúmaní súdneho spisu a s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu, dospel k záveru, že v kontexte skutočnosti, že predmetné exekučné konanie bolo 17. januára 2022 ukončené vymožením dlžnej sumy (úradný záznam z 28. januára 2022), nebol zistený dôvod, pre ktorý by malo byť vyhovené návrhu na odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia krajského súdu, o čom dovolateľa vyrozumel listom z 15. marca 2022, doručeným mu dňa 18. marca 2022.

48. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta Civilného sporového poriadku).

49. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (§ 451 ods. 2 k § 393 ods. 2 in fine Civilného sporového poriadku).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.